

UKOME, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Genel Sekreter Sn. Can Akın ÇAĞLAR Başkanlığında 25.03.2021 gün ve saat 14:00'da gündemindeki konuları görüşmek üzere toplandı.

- İlgi:** a) 10.07.2004 Tarih ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
b) 13.07.2005 Tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu
c) 15.06.2006 Tarih, 26199 Resmî Gazete Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği
d) 24.06.2020 Tarihli Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Teknik Raporu
e) 25.06.2020 Tarih ve 2020/2-7.B Sayılı UKOME Kararı
f) 24.09.2020 Tarih ve 2020/5-9 Sayılı UKOME Kararı
g) 26.11.2020 Tarih ve 2020/6-10 Sayılı UKOME Kararı
h) 28.01.2021 Tarih ve 2021/1-11 Sayılı UKOME Kararı
i) Toplu Ulaşım Hizmetler Müdürlüğünün 22.03.2021 tarih ve 1955 sayılı yazısı

TEKLİF: 750 Adet Minibüsün ve 250 Adet Taksi Dolmuşun Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi.

TOPLU ULAŞIM HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ RAPORU:

İlgi (i) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü yazısı ekli raporunda;

İlgi (a) Kanunu'nun 7. Maddesinin f) bendi "*Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek,*" p bendi "*Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.)* Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek"

İlgi (a) Kanunu'nun 9. Maddesinin 2. Fıkrası: "*Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dâhilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır*" 3. Fıkrası: "*Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer*" ve 6. Fıkrası "*Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz*" hükümleri yer almaktadır.

İlgi (b) Kanunu'nun 15. Maddesinin birinci fıkrasının f) bendi: "*toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletmek*", p bendi: "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek*" hükmü yer almaktadır.

İlgi (c) Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Düzenleme yapma yetkisi başlıklı 27. Maddesinin 1. Fıkrası ve 1. Fıkranın a) bendi: "*Büyükşehir belediyeleri; alt yapı yatırımları ile ulaşım ve toplu taşıma hizmet ve faaliyetlerinin amaca uygun, etkili ve verimli yürütülmesini sağlamak üzere bu Yönetmelikte yer almayan*"

hususlarda; a) Hizmet ve hizmet alanlarının mahalli özelliklerini dikkate alarak, birinden diğerine çeşitlilik ve farklılık arz eden, nicelik ve niteliklerini, göz önünde bulundurarak büyükşehir belediye meclisinin kararı ile düzenleme yapabilirler.” Bağlılık başlıklı 5. Maddesi: “Büyükşehir belediyesi alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi büyükşehir belediye başkanına bağlıdır. Başkan bu görevi bizzat veya görevlendireceği kişi eliyle yürütür.” Ve yine aynı yönetmeliğin Bağlayıcılık başlıklı 6. Maddesi: “Alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi tarafından alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararlar; büyükşehir belediyesi, büyükşehir dâhilindeki diğer belediyeler ve büyükşehir sınırları içindeki kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişileri bağlar”

İlgi (c) Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Görev ve Yetkileri başlıklı 18. Maddesinin 1. Fıkrası, 1.Fıkranın a), ç), d) ve e) bentleri: “UKOME, büyükşehir içindeki kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak üzere; ulaşım, trafik ve toplu taşıma konularında üst düzeyde yönlendirici karar alma, uygulama, uygulatma ve ilgili mevzuattaki usulüne göre gereken tesisleri kurma, kurdurma ve işletme hak ve yetkilerine haizdir. Bu amaçla; Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, mevzuatla yetkili bulunduğu durumlarda mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almakla,

ç) Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; otobüs, taksi, dolmuş ve servis durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek, gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü şahıslara işletilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde özürlüler için işaretlerle belirlenmiş bölümler ayrılmasını sağlamaktır,

d) Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları ile bu taşıtların teknik özelliklerini tespit etmek, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek, bunlara izin ve çalışma ruhsatı vermekle, e) Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, ulaşım, toplu taşıma ve trafik mevzuatının büyükşehir belediyesine verdiği yetki doğrultusunda uygulamaya yönelik yönlendirici karar almak ve görüş oluşturmakla, görevli ve yetkilidir” hükümleri yer almaktadır.

İstanbul'da kentsel arazi kullanımı, hızlı nüfus artışı, kentsel altyapı yetersizliği ve plansız yerleşme gibi nedenlerle ulaşım alanında sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle artan nüfusa bağlı olarak en yaygın ulaşım türü olan özel araçlar, trafik sıkışıklığı ve buna bağlı zaman kaybı, çevre ve havanın kirliliği, aşırı yakıt tüketimi ve trafik kazaları sonucu can ve mal kaybına sebep olmaktadır. Bunu önleme adına İstanbul Büyükşehir Belediyesince sürdürebilir kent içi ulaşım kavramı stratejik amaç olarak kabul edilmiş olup, özel araç kullanımını azaltıcı ve toplu ulaşımı destekleyiciyi politikalar benimsenmiştir. Bu kapsamda gerek il çevre düzeni planı gerekse ulaşım ana planı hedeflerinin hayata geçtiği İstanbul'da, toplu taşıma hizmetlerinin gelişimi, raylı sistemler üzerinden gerçekleştiği görülmektedir.

En büyük kapasiteli taşıma modu olan raylı sistemler ile en küçük kapasiteli taşıma modu olan taksilerin büyüyen toplu ulaşım sisteminde yolcu arz talep dengesinde yetersiz kaldığı, bununla birlikte ara ulaşım modu olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ise araç yoğunluğundan dolayı ihtiyaç fazlası kapasiteler barındığı görülmektedir.

İlgi (d) Teknik Raporda minibüs ve taksi dolmuş taşımacılığına ilişkin;

- Ara toplu taşıma aracı olan minibüslerin, taşıma kapasitelerinin düşük olması ve trafikte fazla sayıda bulunması nedeniyle ticari hızlarının düşük olduğu,
- Minibüslerde bazı hatlarda mevcut yolculuk talebinden az araç bulunduğu ya da bazı hatlarda mevcut yolculuk talebinden fazla araç bulunduğu,
- Mevcut/planlanan metro, metrobüs, Marmaray ve tramvay hatlarının geniş bir alana yayılması ile minibüs ve taksi dolmuş kullanan yolcu sayısının azaldığı,

- Yolculuk taleplerinin az olması nedeniyle bazı minibüs ve taksi dolmuş hatlarında maliyetlerin karşılanamadığı,
- Hatlar arasında gelir dağılımının dengesiz olduğu,
- Minibüsler ve taksi dolmuşlarda aktarma yapılamaması dolayısıyla bütüncül hat planlamasına dâhil edilemediği,
- Taşımacıların ekonomik kaygılar nedeniyle güzergâhının herhangi bir bölgesinden başka bir hatta ait araçların geçmesini istememesi, yolcu talep fazlalığı nedeniyle yeni araç eklenmesini gereken hatlardaki araç artırımının engellemesi dolayısıyla vatandaşın ulaşım ihtiyacının karşılanamaması,
- İstanbulkart uygulamasına geçilmediği için modlar arası ücret entegrasyonunun sağlanamadığı
- Taksi Dolmuşların sefer tarifelerinin olmadığı bu yüzden işletme sıkıntılarının yaşanarak denetimlerin sağlanamadığı,
- İstanbul Toplu Taşıma Modeli çerçevesinde, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği Dördüncü Bölümü Yürüme mesafeleri asgari erişim mesafeleri baz alınarak mevcut ve yapımı devam eden raylı sistem istasyonlarına toplu taşıma bölgeleri belirlenmiş; ara ulaşım modu ve besleyici sistem olan minibüslerin bu bölgeler içinde çalışması öngörülmüş olup bu durumda ihtiyaç fazlası minibüs sayısının arttığı hususları tespit edilmiştir.

Raylı sistemlerin artışı ile kent içi toplu ulaşımında ara ulaşım modu olmasına rağmen kullandıkları güzergâhlar ve uzunlukları itibariyle ana ulaşım modlarıyla konfor, güvenlik, hız gibi faktörlerde dikkate alınarak rekabet edemeyecekleri aşikâr olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ihtiyaç fazlası kapasitelerini belirlemek için Toplu Ulaşım Yönetim Sistemi ile yapılan yolculuk sayımları sonucu ilgi (d) Teknik Raporda araç sayısında minibüs ve taksi dolmuşlar için iyileştirme yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Bu iyileştirmenin; İstanbul il sınırları dâhilinde toplu ulaşım sistemi içerisindeki ulaşım modları arasında geçiş ve dönüşüm yapılarak, ulaşım sistemine yeni araç dâhil edilmeksizin, şehir içerisindeki trafik yoğunluğu da arttırılmaksızın ve trafik güvenliğine de herhangi bir zarar verilmeksizin, mevcut hizmet kalitesinin arttırılarak, var olan kamusal ihtiyacın karşılanması hedefi ile arz talep dengesi de göz önüne alınarak mevcut minibüs ve taksi dolmuş araçlarının takside kullanılan araçlara evrilmesiyle uygun görülmektedir.

İlgi (h) UKOME Kararıyla, Minibüs ve taksi dolmuşların taksiye dönüştürülmesi teklifinin bir sonraki UKOME gündeminde görüşülmek üzere oy birliği ile geri çekilmesine kararı verilmiştir.

Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Değerlendirmesi: Müdürlüğümüzce yapılan çalışmalar neticesinde, ilgili mevzuat ve ilgi (d) Teknik Rapor doğrultusunda;

- Anayasanın 173. Maddesinde yer alan “Devlet, esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır” hükmü ve Toplu Ulaşım Arz talep dengesi dikkate alınarak taksi ile ulaşım ihtiyacının ilgi (d) raporda belirtilen mevcutta ihtiyaç fazlası durumda bulunan 750 M seri plakalı minibüs ve 250 TZ seri plakalı taksi dolmuşun dönüşüm ile karşılanması,
- Taksi dönüşümüne geçmek isteyen M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş taşımacılarına, işbu UKOME kararının Ulaşım Koordinasyon Müdürlüğü tarafından yayınlandığı tarihten itibaren 30 takvim günü başvuru süresi verilmesi, (vekalet ile başvuru durumunda “taksi dönüşümüne başvuru yapabilir” şeklinde açıkça ifade yer alması gerekmektedir.)
- Yapılan başvurularda gönüllülük esasına göre katılım sağlanması,

- Yapılan başvuruların Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün Teknik Raporunda belirtilen sayıdan fazla olması halinde, dönüşüme konu olan taksi dolmuş ve minibüs arasından Noter huzurunda yapılacak kura çekilişiyle belirlenmesi,
- Belirlenen M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş sahiplerine mevcut taksi plaka serisinden taksi plakalarının verilmesi,
- Mevcut müktesep hakların saklı kalması ve yeni verilecek taksi plakasının müktesep hak oluşturmaması kaydıyla T seri taksi plakası verilen minibüslerin M seri plakalarının ve TZ seri plakalı taksi dolmuşlarının iptal edilmesi,
- Taksi olarak kullanılacak araçların ilk alımda 0 (sıfır) km araç olması,

Konularının UKOME gündemine alınarak karara bağlanması hususunu arz ederim.

UKOME'NİN KARARI: Konunun; Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Koordinatörlüğünde, UKOME temsilcilerinden oluşacak Alt Komisyon tarafından görüşüldükten sonra UKOME gündeminde değerlendirilmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

<i>[Signature]</i> Başkan Can Akın ÇAĞLAR Genel Sekreter	Üye İbrahim Orhan DEMİR Genel Sekreter Yardımcısı <i>Serh: Teklif buca alt komisyon da görüşüldü. Belirli maddi ile kabul edilmedi.</i>	Üye Utku CİHAN Ulaşım Daire Başkanı <i>Serh: Teklif buca alt komisyon da görüşüldü. Belirli maddi ile kabul edilmedi.</i>	Üye Av. Eren SÖNMEZ İ. Hukuk Müşaviri <i>Serh: Teklif buca alt komisyon da görüşüldü. Belirli maddi ile kabul edilmedi.</i>	Üye Ali SARAÇ İst. Emm. Müd. Tem.	Üye Mert KEVLİ MSB 1. Ordu Komutanlığı Tem.
Üye Erdemir SAY İl Jandarma Komutanlığı Tem.	Üye İsmail ERIK Sahil Güv. Marmara ve Bölg. Bölge Kom. Tem.	Üye Fikret ERGÜVEN Karakolları 1. Bölge Müdürlüğü Tem.	Üye Muhammet ERDOĞAN İst. Liman Başkanlığı Tem.	Üye Kâmil GÖKMEN DHMİ Genel Müdürlüğü Tem.	Üye Cemal YASAR TANGUL TCDD 1. Bölge Müdürlüğü Tem.
Üye Serdar YÜCEL Uls. Hzm. Dz. İn. Md. 1. Bölge Müd. Tem.	Üye Murdan M. APAYDIN Altyapı Yatırımlar Gen. Müd. Tem.	Üye İsmail ÖZDEMİR TCDD Taşımacılık A.Ş. Tem.	Üye Zekine DAYIOĞLU MEB Millî Eğitim Müdürlüğü Tem.	Üye Neslihan ÇAPAR Aile, Çalışma ve Sosy. Hiz. Bakanlığı Tem.	Üye Refik GÜNDOĞAR Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tem.
Üye Belkis ÖNAL Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı Tem.	Üye H. Alper BİLGİLİ İETT Gen. Müd. Tem.	Üye Sinem DEDETAŞ İst. Şehir Hatları Tur. A.Ş. Gen. Müdürü <i>Serh: Teklif buca alt komisyon da görüşüldü. Belirli maddi ile kabul edilmedi.</i>	Üye Aylin ERO Metro İstanbul A.Ş. Gen. Müdürü <i>Serh: Teklif buca alt komisyon da görüşüldü. Belirli maddi ile kabul edilmedi.</i>	Üye Koray ATAÇ Fen İşleri Daire Bşk. Tem.	Üye Zeynep Özlem ALVAN Ulaşım Koordinasyon Müdürü <i>Serh: Teklif buca alt komisyon da görüşüldü. Belirli maddi ile kabul edilmedi.</i>
Üye Barış YILDIRIM Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürü <i>Serh: Teklif buca alt komisyon da görüşüldü. Belirli maddi ile kabul edilmedi.</i>	Üye Emel GÜNAY Ulaşım Planlama Müdürü <i>Serh: Teklif buca alt komisyon da görüşüldü. Belirli maddi ile kabul edilmedi.</i>	Üye Eyyup AKSU TŞOF Temsilcisi	ONAY ... / ... / 2021 Ekrem İMAMOĞLU İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı		

E. AKSU - 34 M plakalı hatlı ticari minibuslerin ticari taksiye dönüşümünü kesinlikle kabul etmiyorum.